

Elävä kieli ei ole koskaan valmis

Suomen kieleen tulee koko ajan uusia sanoja. Perustapauksessa ne muodostetaan kielen entisistä aineksista. Esimerkiksi *avaruusasema* ja *tietokone* ovat yhdyssanoja, joiden osat ovat olleet käytössä jo kauan ennen modernin teknologian aikaa. *Halpuuttaminen* todistaa, kuinka näppärästi suomessa voi kasata johtimia sanavartalon perään. Vanhalle sanalle voidaan antaa uusi merkitys myös muotoon kajoamatta. Tästä kertovat esimerkiksi tietotekniikan sanastoon omaksutut *ajuri*, *hiiri* ja *sovellus*.

Kaikki sanaehdokkaat eivät saa yleistä kannatusta, kuten pikaviestin nimitykseksi tarjottu *huudelma* ja tablettia koskeneen nimikilpailun voittanut *sormitietokone*. Jos virallinen nimitys on pitkä ja muodollisen oloinen, käy usein niin, että kohde saa lyhyemmän ja arkisemman kutsumanimen. Tällaisia pareja ovat *matkapuhelin* ja *kännykkä* sekä *kannettava tietokone* ja *lappäri*.

Yksinkertainen vaihtoehto on lainata uusi sana jostakin muusta kielestä. Esimerkiksi japanista saadut *emoji*, *judo*, *karaoke*, *karate*, *kimono*, *manga*, *ninja*, *samurai*, *sushi* ja *tsunami* luontuvat äänneasultaan kohtuullisen hyvin suomeen. Englanti taas on niin tuttu kieli, että siitä lainataan ahkerasti äännerakenteen eroista huolimatta. Monissa tapauksissa, kuten *design*, *hobby*, *playback* ja *striptease*, äänne- ja kirjoitusasuun suhde on lähtökielen mukainen. Täysin kotiutuneissa lainoissa kirjoitusasu mukailee englannin ääntämistä, ei oikeinkirjoitusta: *spiikkeri*, *teippi*, *tiimi*.

Suomen kielen historiassa on ollut kausia, jolloin lainoja on kategorisesti vastustettu. Nykyään niihin suhtaudutaan myönteisemmin. Lainaaminen tuntuu kätevältä etenkin silloin, kun puhutaan ajankohtaisista kansainvälisistä ilmiöistä, kuten *Brexit*, *ebola* tai *zika*virus.

Maailma muuttuu koko ajan, ja jokaisen suomalaisen sisäisessä sanavarastossa käydään jatkuvaa kamppailua siitä, mistä tulee minkäkin asian ensisijainen nimitys. Onko *pädi* Applen valmistama taulutietokone, sähkökirjan lukulaite vai boulderioijan pudotusta pehmentävä patja? Käyttääkö pyörillä varustetun sähkölaudan päällä huristava *leijulautaa*, *huvveria*, *hoverboardia*, *smartboardia* vai *tasapainoskootteria*? Vai käykö niin, että koko rakkine unohtuu historian hämäriin ennen kuin sen nimestä päästään yksimielisyyteen?